

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.7360027>

Accepted: 24.11.2022

Eğitim Yöneticisi ve Öğretmenlerin Eğitim Yönetimi Alanında Tezsiz Yüksek Lisans Yapma Nedenlerinin İncelenmesi*

Investigation of the Reasons of School Administrators and Teachers for Non-Thesis Masters in Educational Administration

Abdullah YAĞIZ

Servi Erdemoğlu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
ahyagiz@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7307-5263>

Aykar TEKİN BOZKURT

Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesi
aykarbozkurt@gantep.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1936-2808>

Özet

Bu araştırmada okul yöneticisi ve öğretmenlerin, eğitim yönetimi alanında tezsiz yüksek lisans yapma nedenlerinin incelenmesi ve bu süreçte etkili olan faktörlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışma ile lisansüstü eğitimlerin eğitim çalışanlarının mesleki gelişim süreçlerine katkı sağlama yönleri irdelenerek, bu hususta deneyim sahibi öğretmen ve yöneticilerin görüşleri tespit edilerek önerilerin alınması hedeflenmiştir. Çalışma nitel bir çalışmadır. Araştırmada olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunda toplam 20 katılımcı (10 öğretmen ve 10 okul yöneticisi) yer almaktadır. Veri toplama aşamasında araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda yedi tane görüşme sorusu bulunmaktadır. Toplanan verilerin analizi 'içerik analizi' ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda; katılımcı görüşlerine göre, eğitim yönetimi alanında tezsiz yüksek lisans yapma tercihinde etki eden temel faktör 'eğitim yöneticisi olma' saptanmıştır. Mesleki kariyere fayda bakımından 'işinde yetkin olma' sıklıkla belirlenmiştir. Ayrıca tezsiz yüksek lisans eğitiminin ekonomik faydası yönünden katılımcı görüşleri incelendiğinde, çoğu katılımcının herhangi bir katkısı olmama yönünde görüşü belirlenirken, bunun yanı sıra özel nedenlere ilişkin çoğunluğun bu program bitiminde yönetici atamasında ek puan vermesi yönünde olumlu görüşleri belirlenmiştir. Çalışma sonucunda konuya

* Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazarın danışmanlığında yürüttüğü Eğitim Yönetimi Tezsiz Yüksek Lisans Programı Dönem Projesine dayalı olarak üretilmiştir.

dair ilgili pek çok başlıkta nitel veya nicel yönlü araştırmaya desenleri kullanılarak yeni çalışmaların gerçekleştirilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yöneticisi, Eğitim Yönetimi, Tezsiz Yüksek Lisans Eğitimi.

Abstract

In this research, it is aimed to examine the reasons for school administrators and teachers to do a master's degree without thesis in the field of educational administration and to determine the factors that are effective in this process. With this study, it is aimed to examine the contribution of postgraduate education to the professional development processes of education employees, to determine the opinions of teachers and administrators who have experience in this matter and to take suggestions. The study is a qualitative study. The phenomenology design was used in the study. A total of 20 participants (10 teachers and 10 school administrators) are included in the study group. During the data collection phase, the interview form developed by the researchers was used. There are seven interview questions in this interview form. The analysis of the collected data was carried out with 'content analysis'. In the results of studying; according to participant opinions, the main factor affecting the choice of non-thesis master's degree in the field of educational administration was determined as "being an education administrator". In terms of benefit to professional career, it was determined that 'being competent in the job' was the most common. In addition, when the views of the participants in terms of the economic benefits of non-thesis master's education were examined, it was determined that most of the participants did not have any contribution, while the positive opinions of the majority regarding special reasons were determined to give additional points in the appointment of administrators at the end of this program. As a result of the study, it has been suggested to carry out new studies using qualitative or quantitative research designs on many related topics.

Keywords: Education Management, School Administrator, Non-Thesis Master's Education.

1. GİRİŞ

Günümüzde bilgi üretim hızının arttığı hayatımızda özellikle teknolojik ve sosyal alanlarda büyük değişimler yaşamakta ve bu değişimler toplum yaşamını yakından etkilemektedir. Bu yeni süreç *bilgi toplumu* olarak ta adlandırılmaktadır. 1980'lerin sonlarından itibaren “bilgi toplumu” bilgiyle dolup taşan ve bilgi teknolojisinin egemen olduğu kültürel yapının özünü ifade eden bir kavram olarak kullanılmaya başlanmıştır (Anderson, 2008). Toplumların bilgi toplumu olma yolundaki bu süreçte; Parlar (2012)'e göre yükselen başlıca değerler arasında hızlı teknolojik dönüşümler, hızlı değişme ve gelişme, insan kaynağına ilgi, bilgiye dayalı organizasyonlar, öğrenen örgütler, bilgi insanı ve sürekli öğrenmeyi alışkanlık hâline getirmesi gereken insan modelinin bulunduğu vurgulanmaktadır. Buna göre, değişen ve yenilenen dünya hayatında bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde, insan kaynağının gelişimi ve nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi giderek önem kazanan bir konu haline gelmektedir.

Nitelikli insan gücü yetiştirmek ancak bilimin ışığında üniversiteler aracılığı ile yerine getirilebilmektedir (İlhan, Sünkür ve Yılmaz, 2012). Ülkelerin eğitime ayırdıkları ekonomik kaynaklar ne kadar fazla olursa bilimsel çalışmalara o kadar pay ayrılacak ve ülke o kadarda

gelişecektir (Karakütük, 2006). Ülkemizde ve dünyada halen bilim insanı, araştırmacı ve uzman yetiştirmede önde gelen kaynak tartışmasız üniversitelerdir (Demirtaş, 2002). Her alanda toplum hayatı ile iç içe ve yan yana olan üniversiteler, eğitim sisteminin en üst kademesinde bulunmaktadır (Tuzcu, 2003). Ayaz (1996)'ın çalışmasında iyi yetişmiş insan gücünü yetiştirme, bilgi üretme ve üretilen bu bilgiyi yaygınlaştırmanın yanı sıra üniversitenin araştırma geliştirme gibi esas görevlerinin yanında topluma her konuda hizmetin de sosyal görevleri arasında bulunduğu vurgulanmaktadır (Akt.Alhas, 2006).

Günümüzde pek çok alanda gelişmenin yaşandığı ve bireylerin kendilerini geliştirebilecekleri unsurlardan biri de kişilerin kendi uzmanlık alanlarında lisansüstü eğitim almasıdır (Sarıkaya, 2018). Üniversiteler, öğrencilerin ilgi, yetenek ve kapasitelerini en mantıklı şekilde değerlendirme ve toplumun ihtiyaçlarına uygun nitelikli insan yetiştirme işlevi doğrultusunda pek çok ön lisans, lisans ve lisansüstü (yüksek lisans ve doktora) programları düzenlemektedirler. Bu programlardan biri olan lisansüstü eğitim, Türkiye'de 1982 yılına kadar fakültelerde yapılmaktaydı (Karakütük, 2006; Karakütük ve ark. 2008). 1982 yılından bu yana ise ülkemizde lisansüstü eğitim Yüksek Öğretim Kurulu'nun (YÖK) eşgüdümü çerçevesinde yasalarda yer alan belirli enstitüler aracılığıyla yürütülmeye başlanmıştır. Türkiye'de üniversitelerde lisansüstü eğitim birçok ayrı enstitü (eğitim, sosyal, sağlık ve fen bilimleri enstitüleri) tarafından yürütülmektedir (Arıcı, 1997). Enstitüler, bilimsel kalkınmayı amaç edinerek üniversitenin lisansüstü eğitim ve araştırma olanaklarını değerlendiren, etkili hale getiren, aynı zamanda meslek sahiplerine ve hatta uzmanlara yeni bir alanda teorik-pratik beceri kazandıran ya da düzenli ve zorunlu programlar açarak diplomalarının güncelliğini koruyan kurumlardır (Karaman ve Bakırcı, 2010). Lisansüstü eğitim, üniversitede kendini yetiştirmek istediğin bir alanda lisansüstü derecelere götüren, araştırma yoluyla bilgiye katkıda bulunacak ve gelişen toplumun ihtiyaçları karşılayacak bilim insanı ve öğretim elemanı yetiştirmeyi amaç edinen bir faaliyettir (Varış, 1972). Başka bir ifade ile lisansüstü eğitim, herhangi bir bilgi alanında derinlemesine araştırmalar yapılarak uzmanlaşılın, lisans eğitiminden daha üst seviyede bilgi yeterlilik ve etkinliğe sahip olan, yüksek ihtisas gücünü yetiştiren eğitim programıdır (Köksalan, İlter ve Görmez, 2010). Lisansüstü eğitim bilim insanı yetiştirme ve ulusal bilim politikasının yürütülmesindeki en önemli etmenlerden biri olarak kabul edilmektedir. Temel amacı bilgiyi üreten, kullanan ve gerektiğinde de eleştiren bir düşünce yaklaşımıyla problemleri uygun şekilde çözebilecek nitelikte insan gücünü yetiştirmektir (Alhas, 2006).

Lisansüstü eğitim sürecinin birincil amacı, öğrencilere, bilimsel araştırma yaparak doğru bilgilere erişme, bilgiyi sentezleme, bağımsız araştırma yapabilme, yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirlemektir, ayrıca bilimsel olayları daha geniş ve derin bir bakış açısı ile kazandırmaya katkı sağlamaktır (İlhan, Sünkür ve Yılmaz, 2012). Lisansüstü eğitimde, lisans eğitimine göre bireye daha kapsamlı bilimsel araştırmalar yapma, karmaşık sorunları çözebilme, mesleki alanlarda uzmanlaşma, bilgi üretebilme ve sentez yapabilme yöntem ve becerisi kazandırılmaya çalışılır (Karaman ve Bakırcı, 2010). Lisansüstü eğitimin işlevleri, bilim ve sanat üretmek, yaymak, toplumsal problemleri doğru algılamak ve sorunlara çözüm önerileri geliştirmek ve üst düzey insan gücünün yetiştirilmesine katkıda bulunmak biçiminde sıralanabilir (Arıcı, 1997). Lisansüstü eğitim, ülkelerin hedeflerini gerçekleştirmelerinde iki yönden katkı sağlamaktadır; bunlardan birincisi, yükseköğretim kurumlarının geleceğin öğretim üyelerini ve araştırmacılarını yetiştirmektir, ikinci katkısı ise ülkelerin teknolojik, ekonomik ve kültürel gelişimleri ile ilgili sorunlarına çözüm getirmesidir (Ünal ve İlter, 2010). Lisansüstü eğitim, ülkelerin hedefledikleri

amaçları gerçekleştirmelerinde önemli faydalar sağladığı gibi, teknolojik, ekonomik ve kültürel gelişimleri ile ilgili sorunlara çözüm getirmektedir (Karaman ve Bakırcı, 2010). Lisansüstü eğitimin ülke kalkınmasında ve ülkenin gereksinim duyduğu yüksek nitelikli insan tipinin oluşmasında kritik rolü bulunmaktadır (Sevinç, 2001). Lisansüstü eğitimin niteliği, üniversitenin niteliğini, üniversitenin niteliği ise giderek toplumun niteliğini etkilemektedir (Alhas, 2006). Disiplinler arası niteliği olan eğitim sistemlerinde her türlü uzman ve akademisyenin lisansüstü eğitim kademesinde yetiştiriliyor olması konuyu daha da önemli kılmaktadır (Demirtaş, 2002). Bununla birlikte, mezuniyet sonrası eğitimi kapsayan lisansüstü eğitimin ülkemiz bilim insanlarının yetiştirilmesi yönünden önemi göz önünde bulundurularak, üniversite ve öğrenci sayısındaki artış ile öğretim üyesi gereksinimini de beraberinde getirmiştir ve böylece lisansüstü eğitim giderek önem kazanmaya devam etmiş bulunmaktadır (Kilmen, 2007).

Öğretmen ve eğitim yöneticilerinin de mesleki süreçte gelişimleri oldukça önemli bir konudur. Ünal ve İler (2010)'e göre öğretmenlik mesleği özel bir ihtisas mesleği olduğuna göre, lisansüstü eğitim imkânlarından yeterli düzeyde yararlanılması ve bu mesleğin uzman öğretmenlik anlayışına daha fazla dönüştürülmesi gerekmektedir. Bu bakımdan, eğitimcilerin mesleğe başladıktan itibaren *insan kaynağının gelişimi adına* lisansüstü eğitimlerinin desteklenmesi gereklidir. Öğretmenlerin hizmet öncesinde olduğu kadar hizmet içinde yetiştirilmesi konusunda Bakanlık-Üniversite işbirliğinin giderek daha belirginleşen ilkeler çerçevesinde geliştiği gözlenmektedir (Açıkalın, 2016, s.196). Ayrıca, öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişimlerini sağlamak, böylece okul ve sınıf içi uygulamaları araştırma problemi haline getirip sonuçlarını paylaşmada, lisansüstü eğitim çalışmalarını yol gösterici olmaktadır (Alabaş, Kamer ve Polat, 2012).

Yukarıda ifade edildiği gibi, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin lisansüstü eğitim programlarından beklentilerinin ortaya konulması, sürece dahil olma nedenlerinin analiz edilmesi ve bu süreçle ilgili deneyimlerine dayalı olarak yapılacak tespitler ile üniversitelerde devam eden lisansüstü eğitim programlarının planlanması ve organize edilmesi süreçlerine katkı sağlanabileceği düşünülmektedir. Bu çerçevede, bu çalışmada okul yöneticisi ve öğretmenlerin eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisans tercih etme nedenlerinin incelenmesi hedeflenmiştir ve “eğitim yöneticisi ve öğretmenlerin eğitim yönetimi alanında tezsiz yüksek lisans yapma nedenleri nelerdir” ana problem sorusu etrafında çalışma yürütülmüştür. Çalışmanın alt problemleri ise şu şekilde sıralanmaktadır:

- Öğretmenler ve eğitim yöneticilerinin tezsiz yüksek lisans yapmalarında etkili olan faktörler nelerdir?
- Öğretmenler ve eğitim yöneticilerinin tezsiz yüksek lisans yapmanın faydalarına yönelik görüşleri nedir?
- Öğretmen ve eğitim yöneticilerinin bu eğitim sürecini diğer eğitim çalışanlarına önerme durumları nedir?

Yukarıdaki alt problemlere dayalı olarak, bu çalışma ile okul yöneticisi ve öğretmenlerin eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisans yapma nedenlerine yönelik görüşleri incelenerek, ulaşılan bulgulara dayalı tespitler yapılarak ve önerilerde bulunularak, alan yazına katkı sağlamakta hedeflenmektedir.

YÖNTEM

1. Araştırmanın Modeli

Çalışmada nitel araştırma türü kullanılmıştır. Nitel araştırmalar doğal ortamlarda yapılan ve insanların verdikleri anlamlara göre şekillenen araştırmalardır ve bu türde kişilerden gözlem, görüşme ya da doküman analizi yöntemleri ile derinlemesine bilgiler toplanmaktadır (Kılıç, 2022, s.40). Araştırmada nitel araştırma desenlerinden ‘olgu bilim (fenomenoloji)’ deseni kullanılmıştır. Olgu bilim çalışmalarında bir olgu hakkında çalışmaya katılanların deneyimleri üzerinden olgular hakkında bilgi sahibi olunur (Creswell, 2007). Bu araştırmada okul yöneticisi ve öğretmenlerin eğitim yönetimi alanında tezsiz yüksek lisans yapma nedenleri ve etkili olan faktörlerle ilgili katılımcı görüşleri alınmıştır ve bu konudaki görüşleri üzerinde derinlemesine inceleme yapılmaya çalışılmıştır.

2. Çalışma Grubu

Bu araştırma, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde çeşitli okul kademelerinde çalışmakta olan; 10 okul yöneticisi ve 10 öğretmen olmak üzere toplam 20 katılımcının katılımı ile sınırlandırılmıştır. Katılımcılar seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme tipine göre seçilmiştir. Bu örnekleme, yakın çevrede bulunan, ulaşılması kolay ve araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen bireyler üzerinde yapılan örnekleme olarak ifade edilmektedir (Erkuş, 2009). Bu açıdan, öncelikle yakın çevrede bulunan ve ulaşılması kolay, araştırmaya katılmak isteyen gönüllü öğretmen ve okul yöneticileri içerisinde eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisans eğitimi alan/almakta olan eğitimciler ile çalışma grubu oluşturulmuştur. Katılımcılara ait demografik bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara ait demografik bilgiler

Katılımcılar	Cinsiyet	Görev Süreleri (Yıl)	Branş
(Ö1)	Kadın	6-10	Sınıf Öğretmeni
(Ö2)	Kadın	11-15	İngilizce
(Ö3)	Erkek	0-5	Özel Eğitim
(Ö4)	Kadın	0-5	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
(Ö5)	Erkek	6-10	Sınıf Öğretmeni
(Ö6)	Kadın	0-5	Okul Öncesi Öğretmeni
(Ö7)	Erkek	0-5	Matematik
(Ö8)	Kadın	21 ve üzeri	Teknoloji Tasarım
(Ö9)	Kadın	0-5	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi
(Ö10)	Erkek	6-10	Sanat Tasarım
(Y1)	Erkek	11-15	Sınıf Öğretmeni
(Y2)	Erkek	0-5	Bilişim Teknolojileri
(Y3)	Erkek	6-10	Sınıf Öğretmeni
(Y4)	Kadın	16-20	Okul Öncesi Öğretmeni
(Y5)	Erkek	11-15	Tarih
(Y6)	Kadın	11-15	Okul Öncesi Öğretmeni
(Y7)	Kadın	21 ve üzeri	Sağlık Hizmetleri

(Y8)	Erkek	11-15	Türk Dili ve Edebiyatı
(Y9)	Erkek	21 ve üzeri	Beden Eğitimi
(Y10)	Erkek	0-5	Coğrafya

Tablo 1’den görüldüğü gibi, araştırmaya 10 öğretmen (Ö) ve 10 okul yöneticisi (Y); cinsiyet değişkenine göre, 9 kadın ve 11 erkek katılmıştır. 7 katılımcı 0-5 yıl arası görev süresi, 4 katılımcı 6-10 yıl görev süresi, 5 katılımcı 11-15 yıl arası görev süresi, 1 katılımcı 16-20 yıl arası görev süresi ve 3 katılımcı ise 21 ve üzeri yıl görev süresine sahiptir. Buna ek olarak, katılımcıların branşları ile ilgili detaylar Tablo 1’de yer almaktadır.

3. Verilerin Toplanması

Veriler, görüşme yöntemi ve yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Çepni (2009)’ye göre görüşme yöntemi belirli bir konu hakkında derinlemesine soru sorarak, cevap yeterli bulunmadığında veya açıkça belirtilmediğinde yeniden sorarak konuyu daha net hale getirdiğinden araştırmacılar tarafından sıklıkla kullanılan çok avantajlı bulunan bir yöntem olarak ifade edilmektedir. Literatür incelemesinden sonra, uzman görüşüne başvurularak geliştirilen görüşme formunda katılımcılara çalışmanın alt sorularına yönelik olarak toplam yedi tane soru yöneltilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2006, s.137)’a göre görüşme sorusu yazmak basit bir süreç değildir, bu süreçte nitel araştırma konusunda deneyimli kişilerden görüş almak, görüşme sorularının daha etkili biçimde ifade edilmesi yönünden son derece yararlı bir adımdır. Geliştirilen görüşme formunda yer alan sorulara katılımcıların verdiği cevaplar neticesinde araştırma verileri toplanmıştır.

4. Verilerin Çözümlemesi

Görüşme formu aracılığı ile toplanan verilerin analizinde ‘içerik analizi’ kullanılmıştır. İçerik analizindeki amaç; toplanan verilerin düzenlenmesi ve daha sonra bir düzen çerçevesinde sınıflandırılarak karşılaştırılması ve verilerin sonuçlarına göre teorik sonuçların ortaya konulmasıdır (Stemler, 2000). Öncelikle görüşmelerden elde edilen veriler incelenerek, yazıya dökülmüştür ve daha sonra kodlamalar yapılmıştır. Araştırma süresince toplanan veriler parçalara ayrılarak bu parçaların belli etiketler altında isimlendirilmesine kodlama denilmektedir (Yin, 2011). Görüşme dökümlerinde tespit edilen kodlar üzerinden temalar (kategoriler) bulunmuştur. Kodlanan verilerin sınıflandırılarak organize edilmesiyle temalar oluşturulur ki bu haliyle temaların işlevi metnin daha görülebilir olması ve ayrıntılı sunumunu sağlamaktır (St. Pierre & Jackson, 2014). Elde edilen kodlar, temalar ve frekans değerleri bulgular bölümünde tablolara aktarılmıştır. Ayrıca Creswell (2007)’in nitel çalışmalar için önerdiği geçerlik stratejilerinden birisi olan zengin ve yoğun betimlemeler göz önünde tutularak, bulgular kısmında katılımcı alıntılarında yer verilmiştir. Katılımcı öğretmenler için (Ö1),(Ö2),(Ö3)... ve eğitim yöneticileri için (Y1),(Y2),(Y3)... biçiminde kodlama yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde katılımcıların görüşleri bazında toplanan veriler incelenmiş ve alt kategoriler altında gruplanarak frekanslar ve örnek alıntıları ile birlikte tablolar halinde verilmiştir.

Birinci Alt Soru Bağlamında Ulaşılan Bulgular:

Birinci görüşme sorusu olarak öğretmen ve yöneticilere; “*Eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisans eğitimi tercih etmenizdeki etkili olan ana faktörler nelerdir? Neden?*” sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplar frekans dağılımına göre aşağıdaki tabloya işlenmiştir.

Tablo 2: Eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisans eğitimin tercih edilmesinde etkili olan ana faktörlerin neler olduğu ile ilgili eğitim yöneticisi ve öğretmen görüşleri teması

Kodlar	Frekans- f	Alıntı
Yönetici olma	(8)-Y1,Y2,Y3,Y4,Y5, Y6,Y7,Y8	Y7-“Eğitim yöneticisi olmam eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisans yapmamda etkili olmuştur”
Kariyer gelişimi	(5)-Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9	Ö5-Eğitim yönetiminde yüksek lisans yapmanın kariyere olumlu etkisi olduğunu düşünüyorum” Ö9-“Eğitim yönetiminde yüksek lisans yapmak hem akademik kariyer hem de uzman ve başöğretmenlikteki kariyer basamaklarında ilerleme açısından oldukça önemlidir”
Sınavın olmaması	(3)-Ö1,Ö3,Y9	Ö1-“Tezsiz programa yerleşmede sınav şartının olmaması benim için tercih sebebidir”
Kontenjan fazlalığı	(3)-Ö2,Ö10,Y10	Ö2-“Kontenjan fazlalığı enstitüye kabul açısından oldukça önemlidir”
Yöneticilerin yetersizlikleri	(1)-Ö4	Ö4-Mevcut yöneticilerin yetersizliği en önemli tercih sebebidir”

Tablo 2’den görüldüğü gibi “Eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisans eğitimin tercih edilmesinde etki eden ana faktörler” teması altında beş kod saptanmıştır. Frekans sıklığına göre kodların sıralaması şu şekildedir: yönetici olma (f=8), kariyer (f=5), sınavın olmaması (f=3), kontenjan fazlalığı (f=3), yöneticilerin yetersizlikleri (f=1). Araştırmaya katılan katılımcıların verdiği bazı cevaplar tabloda sunulmuştur: (Y7) “*Eğitim yöneticisi olmam eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisans yapmamda etkili olmuştur*”, (Ö5) *Eğitim yönetiminde yüksek lisans yapmanın kariyere olumlu etkisi olduğunu düşünüyorum*”, (Ö9)“*Eğitim yönetiminde yüksek lisans yapmak hem akademik kariyer hem de uzman ve başöğretmenlikteki kariyer basamaklarında ilerleme açısından oldukça önemlidir*”.

İkinci Alt Soru Bağlamında Ulaşılan Bulgular:

İkinci görüşme sorusu olarak öğretmen ve yöneticilere; “*Eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisans yapmanın kariyerinizde ne gibi faydası/ faydaları olacağını düşünüyorsunuz? Neden?*” sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplar frekans dağılımına göre aşağıdaki tabloya işlenmiştir.

Tablo 3: Eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisansı yapmanın kariyere faydalarına ilişkin eğitim yöneticisi ve öğretmen görüşleri teması

Kodlar	Frekans- f	Alıntı
İşinde yetkin olmak	(6)- Ö3,Ö4,Y2,Y4,Y6,Y7	Y4-“Burada edineceğim bilgiler doğrultusunda idarecilikte daha verimli olacağımı düşünüyorum”
Uzman öğretmenliğe geçiş	(4)- Ö1,Ö2,Ö6,Y1	Ö1-“Yüksek lisans yapan bir eğitimcinin uzman öğretmenliğe geçişte kolaylık sağlayacağı kanaatimdeyim”
Tezli yüksek lisans programına geçiş	(2)- Ö9,Y5	Ö9-“Tezli yüksek lisansa yerleşmenin kolay olacağı kanaatindeyim”
Kademe ilerlemesi	(2)- Ö5,Ö7	Ö7-“Yüksek lisans mezuniyetinden sonra kademe ilerleme fırsatından yararlanmak istiyorum”
Eğitim yöneticiliğinde ek puan	(2)- Y3,Y10	Y10-“Eğitim yöneticiliğine vermiş olduğu ek puandan yararlanmak istiyorum”
Bilimsel çalışmalardan haberdar olmak	(2)- Ö10,Y9	Ö10-“Bilimsel çalışmalardan haberdar olmak istiyorum”
Ek ders ücretini fazla almak	(1) -Ö8	Ö8-“Ek ders ücretini fazla almak istiyorum”
Mesleki gelişime katkı sağlamak	(1) Y8	Y8-“Meslek gelişimime katkı sağlamasını istiyorum”

Tablo 3’den görüldüğü gibi, “Eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisansı yapmanın kariyere faydaları” teması altında sekiz kod belirlenmiştir. Frekans sıklığına göre kodların sıralaması şu şekildedir: işinde yetkin olmak (f=6), uzman öğretmenliğe geçiş (f=4), tezli yüksek lisansa geçiş (f=2), kademe ilerlemesi (f=2), eğitim yöneticiliğinde ek puan (f=2), bilimsel çalışmalarda haberdar olmak (f=2), ek ders ücretini fazla almak (f=1), mesleki gelişime katkı sağlamak (f=1). Araştırmaya katılan katılımcıların verdiği bazı cevaplar tabloda sunulmuştur: (Y4) “Burada edineceğim bilgiler doğrultusunda idarecilikte daha verimli olacağımı düşünüyorum”, (Ö1) “Yüksek lisans yapan bir eğitimcinin uzman öğretmenliğe geçişte kolaylık sağlayacağı kanaatimdeyim”, (Ö9) “Tezli yüksek lisansa yerleşmenin kolay olacağı kanaatindeyim”, şeklinde katılımcı görüşleri belirlenmiştir.

Üçüncü Alt Soru Bağlamında Ulaşılan Bulgular:

Üçüncü görüşme sorusu olarak öğretmen ve yöneticilere; “*Eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisans yapmanın ekonomik olarak bir faydası olacağını düşünüyor musunuz? Neden?*” sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplar frekans dağılımına göre aşağıdaki tabloya işlenmiştir.

Tablo 4: Eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisans yapmanın ekonomik olarak bir faydası olup olmayacağı ile ilgili eğitim yöneticisi ve öğretmen görüşleri teması

Kodlar	Frekans-f	Alıntı
Herhangi bir katkısı yoktur	(10)- Ö1,Ö2,Ö7,Ö9,Ö10- Y6,Y7,Y8,Y9,Y10	Y5-Yüksek lisans yapmanın herhangi bir ekonomik katkısı yoktur
Ek ders ücretine katkısı	(7)- Ö3,Ö4,Ö6,Y2,Y3, Y4,Y5	Ö3-Yüksek lisans yapmanın ek ders ücretine katkısı vardır.
Maaşa katkısı	(3)- Ö5,Ö8,Y1	Y1-Yüksek lisans yapmanın maaşa katkısı vardı

Tablo 4’ten görüldüğü gibi, “Eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisansın ekonomik faydaları” teması altında üç kod belirlenmiştir. Frekans sıklığına göre kodların sıralaması şu şekildedir: herhangi bir katkısı yoktur (f=10), ek ders ücretine katkısı (f=7), maaşa katkısı(f=3). Araştırmaya katılan katılımcıların verdiği bazı cevaplar şöyledir: (Y5) “*Yüksek lisans yapmanın herhangi bir ekonomik katkısı yoktur*”, (Ö3) “*Yüksek lisans yapmanın ek ders ücretine katkısı vardır*”, (Y1) “*Yüksek lisans yapmanın maaşa katkısı vardır*”.

Dördüncü Alt Soru Bağlamında Ulaşılan Bulgular:

Dördüncü görüşme sorusu olarak öğretmen ve yöneticilere; “*Eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisans tercihinde bulunurken öğretmenlik branşınızın etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?*” sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplar frekans dağılımına göre aşağıdaki tabloya işlenmiştir.

Tablo 5: Eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisans tercihinde bulunurken öğretmenlik branşınızın etkisi olup olmadığı ile ilgili eğitim yöneticisi ve öğretmen görüşleri teması

Kodlar	Frekans-f	Alıntı
Branşın etkisi yoktur	(13)- Ö1,Ö3,Ö4,Ö6,Ö9,Ö10, Y2, Y3,Y4, Y5,Y6,Y7,Y9	Y2-“Öğretmenlik branşının yüksek lisans yaparken etkisi olduğunu düşünmüyorum”
Branşın etkisi vardır	(7)- Ö2,Ö5,Ö7,Ö8,Y1,Y8, Y10	Ö7-“Mesleki ve teknik okullarda çalışan branş öğretmenlerinin yüksek lisans yaparken etkisi vardır”

Ö2-“Eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisans tercihinde bulunurken yöneticilikte olduğu Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, Coğrafya gibi sözel branşlar daha etkilidir”

Tablo 5’ten görüldüğü gibi “Eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisans tercihinde bulunurken öğretmenlik branşının etkisi” teması altında iki kod oluşmuştur. Frekans sıklığına göre kodların sıralaması şu şekildedir: branşın etkisi yoktur (f=13), branşın etkisi vardır (f=7). Araştırmaya katılan katılımcıların verdiği bazı cevaplar ise şöyledir: (Y2) “Öğretmenlik branşının yüksek lisans yaparken etkisi olduğunu düşünmüyorum” (Ö7) Meslek ve teknik okullarda çalışan branş öğretmenlerinin yüksek lisans yaparken etkisi vardır, (Ö2) “Eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisans tercihinde bulunurken yöneticilikte olduğu Edebiyat, Tarih, Coğrafya gibi sözel branşlar daha etkilidir.”

Beşinci Alt Soru Bağlamında Ulaşılan Bulgular:

Beşinci görüşme sorusu olarak öğretmen ve yöneticilere; “*Bu tercih süresince size rehberlik yapan / yönlendiren/ilham veren kişiler oldu mu? Nasıl?*” sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplar frekans dağılımına göre aşağıdaki tabloya işlenmiştir.

Tablo 6: Tezsiz Yüksek lisans tercih süresince rehberlik yapan / yönlendiren / ilham veren kişilerin olup olmadığı ile ilgili eğitim yöneticisi ve öğretmen görüşleri teması

Kodlar	Frekans-f	Alıntı
Hayır olmadı	(14)- Ö4,Ö5,Ö7,Ö8,Ö9,Y2, Y3, Y4, Y5, Y6, Y7, Y8, Y9, Y10	Ö4-“Olmadı”
Arkadaş etkisi	(4)- Ö3,Ö6,Ö10,Y1,	Ö6-“Okulumdaki zümre arkadaşımın etkilendim”
Akademisyen etkisi	(1) -Ö2	Ö2-Panelde karşılaştığım akademisyenden etkilenerken eğitim yönetimi alanında yüksek lisans yapmaya karar verdim”
Yönetici etkisi	(1)-Ö1	Ö1-“Okulumuzda çalışan yöneticimizden etkilenerken eğitim alanında yüksek lisans yapmaya karar verdim”

Tablo 6’dan görüldüğü gibi “Tercih sürecinde rehberlik yapan / ilham veren / yönlendiren kişilerin etkisi.” teması altında dört kod saptanmıştır. Frekans sıklığına göre kodların sıralaması şu şekildedir: hayır, olmadı (f=14), arkadaş etkisi (f=4), akademisyen etkisi (f=1) ve yönetici etkisi (f=1). Araştırmaya katılan katılımcıların verdiği bazı cevaplar: (Ö:4) “Olmadı”, (Ö6) “Okulumdaki

zümre arkadaşımın etkilendim.”(Ö2) “Panelde karşılaştığım Akademisyenden etkilenererek eğitim yönetimi alanında yüksek lisans yapmaya karar verdim.” (Ö1) “Okulumuzda çalışan yöneticimizden etkilenererek eğitim alanında yüksek lisans yapmaya karar verdim” olarak belirlenmiştir.

Altıncı Alt Soru Bağlamında Ulaşılan Bulgular:

Altıncı görüşme sorusu olarak öğretmen ve yöneticilere; **“Eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisans yapmanın varsa özel nedenleri nelerdir?”** sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplar frekans dağılımına göre aşağıdaki tabloya işlenmiştir.

Tablo 7: Eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisans yapmanın özel nedenleri ile ilgili eğitim yöneticisi ve öğretmen görüşleri teması

Kodlar	Frekans- f	Alıntı
Yönetici atamasında ek puan vermesi	(10)- 7,Y2,Y3,Y4,Y5, Y6,Y7,Y8,Y9,Y10	Y7-“Yönetici olarak atanmamda ek puandan yararlanmak için”
Akademik gelişim	(3)- Ö5,Ö8,Y1	Ö8-“Yüksek lisans yapmak akademik gelişimime katkı sağlayacağı kanaatindeyim”
Çevre etkisi	(2) -Ö2, Ö10	Ö10- “Yakın arkadaşımın yüksek lisans yapması benimde yüksek lisans yapma duygusunu etkilemiştir”
Askerlik tecili için	(1) Ö1	Ö1- “Askerlik tecilinden yararlanmak için”

270

Tablo 7’den görüldüğü gibi “Eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisans yapmanın özel nedenleri” teması altında beş kod saptanmıştır. Frekans sıklığına göre kodların sıralaması şu şekildedir: Yönetici atamasında ek puan vermesi (f=10), Akademik gelişim (f=3), Çevre etkisi (f=2), Askerlik tecili için (f=1). Araştırmaya katılan katılımcıların verdiği bazı cevaplar: (Y7) “Yönetici olarak atanmamda ek puandan yararlanmak için”, (Ö8) “Yüksek lisans yapmak akademik gelişimime katkı sağlayacağı kanaatindeyim”, (Ö10) “Yakın arkadaşımın yüksek lisans yapması benimde yüksek lisans yapma duygusunu etkilemiştir”, (Ö1) “Askerlik tecilinden yararlanmak için” olarak saptanmıştır.

Yedinci Alt Soru Bağlamında Ulaşılan Bulgular:

Yedinci görüşme sorusu olarak öğretmen ve yöneticilere; *“Siz bu tezsiz yüksek lisans sürecini diğer eğitim çalışanlara önerir misiniz? Neden?”* sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplar frekans dağılımına göre aşağıdaki tabloya işlenmiştir.

Tablo 8: Eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisans sürecininim diğer eğitim çalışanlarına önerilmesi ile ilgili eğitim yöneticisi ve öğretmen görüşleri teması

Kodlar	Frekans- f	Alıntı
Yöneticilik becerileri açısından	(6)- Ö7,Ö8,Y1,Y2,Y8,Y9	Ö3-“Eğitim yönetimi yüksek lisans yapma yöneticilik becerilerini geliştirdiğinden dolayı diğer çalışanlara da önermekteyim”
Mesleki gelişim açısından	(5)- Ö3,Ö9,Ö10,Y7,Y10	Ö3-“Mesleki bilgi ve becerilerini yenileme fırsatı bulduklarını düşünüyorum”
Öz becerilerinin geliştirilmesi	(3)- Ö5,Y3,Y6	Y6-“Yöneticiler uyguladıkları yöntemler ile ilgili öz eleştiri yapabilmektedirler”
Verimlilik ve etkililik	(3)- Ö6,Y4,Y5	Ö6-“Yüksek lisan yapan yönetici ve öğretmenlerin yaptıkları iş ve eylemlerde daha etkin ve verimli oldukları kanaatindeyim”
Akademisyenlerin bakış açılarından yararlanma	(2) Ö1,Ö2	Ö1-“Üniversitedeki hocalarla fikir alış verişinde bulunarak onların bakış açılarından yararlanacağımı düşünüyorum”
Okul yönetiminde birliği sağlamak	(1) Ö4	Ö4-“Okullardaki farklı yönetim uygulamalarını standart hale getirmek”

Tablo 8’den görüldüğü gibi “Tezsiz yüksek lisans yapmayı diğer çalışanlara önerilme durumu” teması altında altı kod saptanmıştır. Frekanslarına göre oluşan kodlar şu şekildedir: Yöneticilik becerileri açısından (f=6), Mesleki gelişim açısından (f=5), Öz eleştiri becerilerinin geliştirilmesi (f=3), Verimlilik ve etkililik (f=3), Akademisyenlerin bakış açılarından yararlanma (f=2), Okul

yönetimde birliği sağlamak ($f=1$). Araştırmaya katılan katılımcıların verdiği bazı cevaplar da: (Ö3) “Eğitim yönetimi yüksek lisans yapma yöneticilik becerilerini geliştirdiğinden dolayı diğer çalışanlara da önermekteyim”, (Ö3) “Mesleki bilgi ve becerilerini yenileme fırsatı bulduklarını düşünüyorum”, (Y6) “Yöneticiler uyguladıkları yöntemler ile ilgili öz eleştiri yapabilmektedirler”, (Ö6) “Yüksek lisan yapan yönetici ve öğretmenlerin yaptıkları iş ve eylemlerde daha etkin ve verimli oldukları kanaatindeyim”, vb. olarak tespit edilmiştir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, katılımcı öğretmen ve okul yöneticilerinin eğitim yönetimi alanında tezsiz yüksek lisans eğitimi yapmaları konusundaki görüşleri katılımcılarla yapılan görüşmeler kapsamında toplanan verilerin analizi ile tespit edilmiş olup, çalışma sonucu ulaşılan genel sonuçlar aşağıda ortaya konulmuştur. Bunlar:

- Birinci soru bağlamında ulaşılan başlıca sonuçlar; “Eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisans eğitimin tercih edilmesinde etki eden ana faktörler” teması altında beş kod saptanmıştır. Bunlar: yönetici olma, kariyer gelişimi, sınavın olmaması, kontenjan fazlalığı, yöneticilerin yetersizlikleri. Böylece, katılımcı görüşlerine göre eğitim yönetimi alanında tezsiz yüksek lisans yapma tercihinde etki eden temel faktör; eğitim yöneticisi olmak olarak belirlenmiştir.
- İkinci soru bağlamında ulaşılan başlıca sonuçlar; “Eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisansı yapmanın kariyere faydaları” teması altında sekiz kod belirlenmiştir. Bunlar: işinde yetkin olmak, uzman öğretmenliğe geçiş, tezli yüksek lisansa geçiş, kademe ilerlemesi, eğitim yöneticiliğinde ek puan, bilimsel çalışmalarda haberdar olmak, ek ders ücretini fazla almak, mesleki gelişime katkı sağlamaktır. Böylece, katılımcı görüşlerine göre eğitim yönetimi alanında tezsiz yüksek lisans yapmanın kariyer yönünden en fayda sağlayan yönü işte ya da diğer ifadeyle meslekte yetkinliği artırmak olarak belirlenmiştir.
- Üçüncü soru bağlamında ulaşılan başlıca sonuçlar; “Eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisansın ekonomik faydaları” teması altında üç kod belirlenmiştir. Bunlar: herhangi bir katkısı yoktur, ek ders ücretine katkısı, maaşa katkısı. Böylece, eğitim yönetimi alanında tezsiz yüksek lisans yapmanın ekonomik etkisi ile ilgili bazı katılımcılara göre ekonomik fayda yönünün etkisi olmazken, bazı katılımcılar ekonomik fayda etkenini göz önünde bulundurarak tezsiz yüksek lisansı tercih ettiklerini belirtmiştir.
- Dördüncü soru bağlamında ulaşılan başlıca sonuçlar; “Eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisans tercihinde bulunurken öğretmenlik branşının etkisi” teması altında iki kod belirlenmiştir. Bunlar: branşın etkisi yoktur, branşın etkisi vardır. Bu temada, eğitim yönetimi alanında tezsiz yüksek lisans tercihinde branşa göre etkinin çok

fazla olmadığı görülmüştür. Branşın etkisi bağlamında ise görüşler incelendiğinde, sözel branşların sürece olumlu etki oluşturduğu ile ilgili görüşler belirlenmiştir.

- Beşinci soru bağlamında ulaşılan başlıca sonuçlar; “Eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisans tercih sürecinde rehberlik yapan /ilham veren /yönlendiren kişilerin etkisi” teması altında dört kod saptanmıştır. Bunlar: hayır, olmadı, arkadaş etkisi, akademisyen etkisi ve yönetici etkisidir. Böylece, eğitim yönetimi alanında tezsiz yüksek lisans tercihinde kişinin bireysel olarak karar almasının ve isteğinin önde gelen bir ana etken olduğu saptanmıştır.
- Altıncı soru bağlamında ulaşılan başlıca sonuçlar; “Eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisans yapmanın özel nedenleri” teması altında beş kod saptanmıştır. Bunlar: yönetici atamasında ek puan vermesi, akademik gelişim, çevre etkisi, askerlik tecili, şeklindedir. Böylece, eğitim yönetimi alanında tezsiz yüksek lisans tercih ederken yöneticilik atamasında ek puan uygulamasının en önemli özel etken olduğu belirlenmiştir.
- Yedinci soru bağlamında ulaşılan başlıca sonuçlar; “Eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisans yapmayı diğer çalışanlara önerme durumu” teması altında altı kod saptanmıştır. Bunlar: yöneticilik becerileri açısından, mesleki gelişim açısından, öz eleştiri becerilerinin geliştirilmesi, verimlilik ve etkililik, akademisyenlerin bakış açılarından yararlanma, okul yönetimde birliği sağlamak için. Böylece, eğitim yönetimi alanında tezsiz yüksek lisans yapmanın katılımcılarca diğer çalışanlara önerildiği ve özellikle yöneticilik becerilerini geliştirme açısından tavsiye edildiği belirlenmiştir.

Yukarıdan görüldüğü gibi, katılımcı öğretmen ve yöneticilerin eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisans yapma tercih nedenleri ve etkili olan ana faktörler incelendiğinde, katılımcıların yönetici olma isteği, yaptığı/yapacağı yöneticilik görevinde yetkin olma ve yapılan bu yüksek lisans eğitimin uzman öğretmenlik sınavından muafiyet kazanması yönünde fayda konuları üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Bir yöneticinin yaptığı işte yetkin olması zaten beklenen bir olgudur. Bütün çaba ve gayemiz bunun üzerine odaklanmalıdır ki yapılan işte verimliliğin daha da artırılması için. Bu bakımdan benzer şekilde Alabaş, Kamer ve Polat (2012)'in çalışmasında, lisansüstü eğitimi tercih sebeplerine yönelik bireysel olarak alanda kendisini geliştirme ve mesleki olarak uzman öğretmenlik kodlarının tespit edildiği görülmektedir.

Çalışma bulgularına göre, katılımcılarca tezsiz yüksek lisans yapmanın ekonomik fayda teması altında ‘katkısı yoktur’ ifadesi sıklıkla ifade edilmiştir. Bu açıdan bakıldığında; okul yöneticileri maaş karşılığı girmiş oldukları derslerde ek ders yönetmeliğine göre artırımlı bir ücret alamamasının bu durumun ortaya çıkmasına neden teşkil ettiği düşünülmektedir. Bu kapsamda, MEB Ek ders yönetmeliğinde yapılacak yeni bir düzenleme ile okul yöneticilerinin maaş karşılığı girdiği derslerde ve yönetim görevi için almış oldukları ek derslerde artırımlı ücret ödenmesi için yapılacak bir düzenlemenin bu sorunu çözeceği fikri ile ek ders yönetmeliğinde bu yönde bir düzenleme yapılması önerilmektedir. Bunun yanı sıra ‘ekonomik katkısı vardır’ ile ilgili görüş

tespitleri de yapılmıştır. Bu hususta, lisansüstü eğitimin tamamlanması ile öğretmenlerin ek ders ödemelerinde bir artış görülmektedir. Bu konuda; Aktan (2020) da çalışmasında, lisansüstü eğitimin katkıları teması altında fiili girdiğim derslerin ek ders ücretinde %5 artış bulgusunu tespit etmiştir ve çalışmasının sonucunda katılımcı görüşlerine göre; ilave maaş artışı yapılması ve ek ders ücretlerinde makul artış olması şeklinde öneriler belirlenmiştir.

Öğretmen ve okul yöneticilerinin tercih sürecinde eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisans yapmaya teşvik eden kişi ve kurumların olmadığı daha çok kendi arzu ve istekleri doğrultusunda eğitim yönetiminde tezsiz yüksek lisans yaptıkları ortaya çıkmıştır. Eğitimdeki en önemli unsurlardan birisi de eğitim sürecine katılacak bireyin istekli olmasıdır. Eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisans eğitimini birey adına bir değişim olarak değerlendirecek olursak, Çağlar (2015, s.25) da değişimler hakkında olumlu kanaat sahibi olmanın süreci kabul etmek ve gerçekleştirmek adına çok önemli etkisinin olduğunu ifade etmektedir. Aksi halde yeni süreçlerin başarısızlıkla karşı karşıya kalma riski vardır.

Katılımcılar eğitim yönetimi alanında yüksek lisans yapmanın özel nedenlerine ilişkin ise çoğunluğun yönetici atamada ek puan vermesi olarak görüşü saptanmıştır. Bu kapsamda, Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliği (2021); Madde 5. Yönetici olarak görevlendirileceklerde aranacak genel şartlar başlığında sunulan Ek-2 Yönetici Değerlendirme Formunda Eğitimi Yönetimi Tezsiz yüksek lisans +6 puan olarak puan değeri verilmektedir. Bu bakımdan, yöneticilik görevine geçmek isteyen çalışanların bu ek puana yönelik tezsiz yüksek lisans yapmaya yöneldiği de görülmektedir.

Yapılan araştırmada öğretmen ve okul idarecilerinin eğitim yönetim alanın da yapmış oldukları tezsiz yüksek lisansı başkalarına yöneticilik becerilerini geliştirmek, mesleki gelişim açısından, öz eleştiri becerilerini geliştirmek açısından, verimliliği vb. pek çok açıdan önerdikleri bulgulanmıştır. Böylece eğitim yönetimi alanında tezsiz yüksek lisans yapmanın aslında öğretmen ve yöneticilere yönetim alanında güzel deneyimler ve kazanımlar sağlayarak kendilerini geliştirme süreçlerine katkı sağladığı söylenilebilir. Açıkalm (2016, s.57-58) da çağdaş örgüt yapılarında insan kaynağı yönetimi anlayışı çerçevesinde *geliştirme işlevi* kapsamında bireylerin ilgilerini ortaya çıkararak performans ve verimliliğini arttırıcı faaliyetlerin gerçekleştirilmesinin önemine değinmektedir. Ayrıca, bu hususta; 2023 Eğitim Vizyonu içinde yer alan 'İnsan kaynaklarının geliştirilmesi ve yönetimi' ana hedefi kapsamında yatay ve dikey kariyer basamaklarına yönelik lisansüstü düzeyde mesleki uzmanlık programları açılması, öğretmen ve okul yöneticilerinin mesleki gelişimlerini sürekli desteklemek üzere üniversitelerle ve STK'larla yüz yüze, örgün ve/veya uzaktan eğitim iş birliklerinin hayata geçirilmesi yönündeki hedefler göze çarpmaktadır. Bu bakımdan, eğitim örgütlerinde çalışan öğretmen ve yöneticilerin bireysel ve mesleki gelişimleri bakımından lisansüstü eğitimlere yönelik önem ve desteğin giderek artacağı yönünde bir çıkarım ifade edilebilir.

Yapılan çalışma sonucunda, elde edilen bulgulara dayalı olarak; öğretmen ve okul yöneticilerinin eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisans yapmasına yönelik tercihlerini arttırıcı faaliyetlere (ödül, ek puan, vb.) moral ve motivasyonu sağlamak adına yer verilmesi ve bu yönde faaliyetlerin arttırılması önerilebilir, ayrıca, lisansüstü eğitimleri geliştirmek ve yaygınlaştırmak adına Bakanlık

ve Üniversiteler arası işbirliğini geliştirici etkinliklerin arttırılması önerilebilir, buna ek olarak, bu konuyla ilgili araştırma yapmak isteyen araştırmacılara yönelik eğitim çalışanlarının lisansüstü eğitimlere katılım nedenleri, tercihlerine etki eden faktörler, sürece dair beklenti ve öneriler, vb. gibi başlıklarda nitel veya nicel türde araştırmaya desenleri kullanarak yeni çalışmaların tasarlanması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Açıklalın, A. (2016). *Çağdaş örgütlerde insan kaynağının yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Alabaş, R., Kamer, S. T., & Polat, Ü. (2012). Öğretmenlerin kariyer gelişimlerinde lisansüstü eğitim: tercih sebepleri ve süreçte karşılaştıkları sorunlar. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 89-107.
- Alhas, A. (2006). *Lisansüstü eğitim yapmakta olan Milli Eğitim Bakanlığı öğretmenlerinin lisansüstü eğitime bakış açıları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aktan, O. (2020). Öğretmenlerin kariyer gelişimi açısından lisansüstü eğitimin değerlendirilmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 10(3), 596-607. DOI: 10.5961/jhes.2020.419.
- Anderson, R.E. (2008). Implications of the Information and Knowledge Society for Education. In: Voogt, J., Knezek, G. (Eds) *International Handbook of Information Technology in Primary and Secondary Education*. Springer International Handbook of Information Technology in Primary and Secondary Education, 20. Springer, Boston, MA. https://doi.org/10.1007/978-0-387-73315-9_1
- Arııcı, H. (1997). *Bilim insanı yetiştirme: Lisansüstü eğitim ve sorunları (Sosyal bilimler alanında)*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*, 2nd Ed. Thousand Oaks, CA: Sage Publishers.
- Çağlar, İ. (2015). *Değişim ve değişim yönetimi*. Ankara: Nobel yayıncılık.
- Çepni, S. (2009). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (4. baskı.). Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Demirtaşlı, N. Ç. (2002). Lisansüstü eğitim programlarına girişte lisansüstü eğitimi giriş sınavı (LES) sonucunun ve diğer ölçütlerin kullanımına ilişkin bir tarama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), 61-70.
- Erkuş, A. (2009). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- İlhan, M, Sünkür, M. Ö. ve Yılmaz, F. (2012). İlköğretim öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi (Dicle Üniversitesi örneği). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 22-42.

- Karakütük, K. (2006). *Türkiye lisansüstü öğretim sistemi. Bazı ülkelerin lisansüstü öğretim sistemleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Karakütük, K., Aydın, A., Abalı, G., & Yıldırım, S. (2008). Lisansüstü öğretimin sorunları konusunda Ankara'daki üniversitelerin lisansüstü enstitü yöneticilerinin görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 33(147), 42-53.
- Karaman, S. ve Bakırcı, F. (2010). Türkiye'de lisansüstü eğitim: sorunlar ve çözüm önerileri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 94-114.
- Kılıç, C. (2022). *Liselerde nitel araştırma yöntemleri: sosyal bilimler uygulama örnekleriyle*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Kilmen, S. (2007). Lisansüstü eğitimi giriş sınavının ve lisans diploma notunun yüksek lisans başarısı yordama gücü. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 176-189
- Parlar, H. (2012). Bilgi toplumu, değişim ve yeni eğitim paradigması. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4). Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/yalovasosbil/issue/21788/615751>
- Sarıkaya, B. Öğretmen Adaylarının Lisansüstü Eğitime Yönelik Görüşleri: Muş Alparslan Üniversitesi Örneği. *EKEV Akademi Dergisi*, 22 (74). Erişim adresi: http://www.ekevakademi.org/Makaleler/289561109_01%20Bunyamin%20SARIKAYA.pdf
- Sevinç, B. (2001). Türkiye'de lisansüstü eğitim uygulamaları, sorunlar ve uygulamalar. *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 25-40.
- Stemler, S. (2000). An overview of content analysis. *Practical Assessment, Research and Evaluation*, 7(17), 1-6.
- St. Pierre, E. A., & Jackson, A. Y. (2014). Qualitative data analysis after coding. *Qualitative Inquiry*, 20(6), 715-719. DOI:10.1177/1077800414532435.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. Güçlü Yarınlar için 2023 Eğitim Vizyonu. Erişim adresi: https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/2023_E%C4%9Fitim%20Vizyonu.pdf
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliği (2021). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr>
- Ünal, Ç. ve İlter, İ. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının lisansüstü eğitime olan tutumları (Fırat, Erzinan ve İnönü Üniversitesi sınıf öğretmenliği ABD örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), 147-164.
- Varış, F.(1972). *Türkiye'de lisansüstü eğitim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. K. (2011). *Qualitative research from start to finish*. NY: The Guilford Press.